

и 2. – СПб.: Типография СПб акц. общ. “Слово”, 1907. – 656 с.

8. Успенский Л. Очерки по юридической технике. – Ташкент: Изд-во Акц. о-ва “Средазкнига”, 1927. – 219 с.

**Заворотній В. - курсант 1 курсу ННПФ
ЕКП НАВС**

**Науковий керівник – Тихомиров Д.О.,
в.о. доцента кафедри теорії держави та
права НАВС, к.ю.н.**

ПРАВОВИЙ КОНСЕНСУС: ПОНЯТТЯ, ОЗНАКИ ТА ВИДИ

Сьогодні ми є свідками процесів постійного узгодження різних (часто протилежних) позицій, поглядів, інтересів і пошуку компромісів для вироблення та ухвалення консенсусних рішень [3]. Поняття консенсус сьогодні розуміється як загальна згода, що характеризується відсутністю серйозних заперечень з суттєвих питань у більшості зацікавлених сторін та досягається в результаті процедури, спрямованої на врахування думки всіх сторін і зближення розбіжних поглядів [4].

У науковому дискурсі поняття консенсусу застосовується в різних аспектах – соціологічному, політичному, юридичному, але за своєю природою і сутністю, це, безперечно, конфліктологічне поняття.

В соціальному аспекті, консенсус – спосіб розв'язання та запобігання соціальних конфліктів, протистоянь шляхом досягнення компромісу (угод, домовленостей, договорів тощо) між супротивними (конфліктуючими) силами, що є умовою соціального миру між ними. Суть та значення компромісу полягає у досягненні загальної злагоди і порозуміння між інтересами і тим самим – у знятті необхідності застосування насилля, запобіганні загрози розколу суспільства на ворогуючі табори. Завдяки цьому соціологічний компроміс є важливим інструментом регулювання поведінки, підтримання соціальної дисципліни, рівноваги, засобом управління в демократичному суспільстві, забезпечення його стабільності і цілісності. Проте слід пам'ятати, що такий компроміс не вирішує суспільних суперечностей, а лише їх згладжує і нівелює, а також він може стати одним із елементів механізму розв'язання цих суперечностей.

В політичному розумінні консенсус досягається через діалог та пошук взаємоприйнятних компромісних політичних рішень [2]. Найсприятливіші умови досягнення політичного консенсусу виникають завдяки загальному поширенню принципів толерантності, компромісу, громадянськості, поваги до чинних правових норм, що стимулює гармонізацію егоїстичних інтересів і потреб окремих соціально-статусних, етнокультурних, релігійних та економічних груп [5]. Подібну ж роль у примиренні різних інтересів відіграють соціальні й політико-правові інститути, законодавчі органи, суди, коаліції політичних партій, публічні школи тощо, які об'єднують плюралістичне суспільство.

Зміст юридичного розуміння консенсусу як стратегії вирішення чи попередження правових конфліктів полягає у чітко передбаченому рівні узгодженості позицій, коли більшість суб'єктів права (наприклад, законодавець) під час прийняття певного нормативного акта дійсно підтримує його, а незгодні не виступлять проти. Тому, юридичний консенсус – це спосіб вироблення і прийняття рішень, норм, актів, який спирається на два головні принципи: а) підтримка акта, норми більшістю тих, хто її сформулював; б) відсутність принципових заперечень щодо прийняття рішення з боку навіть одного з учасників процесу [1].

До ознак юридичного консенсусу можна віднести:

- а) правовий консенсус опосередковується правовою формою;
- б) правовий консенсус тягне за собою юридичні наслідки для учасників суспільних відносин й у тому числі застосування до них засобів примусу для забезпечення його реалізації;
- в) правовий консенсус є однією із визначальних засад функціонування демократичного режиму, адже він є основою легітимації;

- г) правовий консенсус є ефективним засобом упорядкування правових конфліктів;
 д) правовий консенсус є невід'ємною умовою будь-якої двосторонньої угоди у державах з демократичним режимом [1].

Отже, правовий консенсус – це процес досягнення згоди між учасника правовідносин шляхом вироблення, пошуку, прийняття та оформлення відповідного рішення. Метод прийняття рішення, яке схвалюють всі, або, правовий консенсус – це загальна згода, яка характеризується відсутністю серйозних заперечень по суттєвих питаннях у більшості заінтересованих сторін та досягається у результаті процедури, спрямованої на врахування думки всіх сторін та зближення розбіжних точок зору.

Список використаних джерел:

1. Бобровник С. В. Компромiс i конфлікт у праві: антрополого-комунікативний підхід до аналізу : монографія ; Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. – Київ : Юрид. думка, 2011. – 383 с.
2. Бусленко В. В. Політичний компроміс між владою та опозицією в умовах переходу до демократії (на прикладі країн Вишеградської групи) // Панорама політологічних студій. - 2013. - Вип. 10. - С. 114-122.
3. Мірошніченко Ю. Юридичні механізми ухвалення консенсусних рішень у міжнародній та українській практиці (порівняльно-правовий аспект) // Віче. - 2013. - № 24. - С. 7-11.
4. Про стандартизацію [Електронний ресурс] : Закон України від 05 червн. 2014 р. № 1315-VII. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua>
5. Хабарева К. К. Політичний компроміс та політичний консенсус: точки зору в сучасній політичній науці // Філософія і політологія в контексті сучасної культури. - 2012. - Вип. 3. - С. 268-273.

Задорожний Ю.А. - декан Юридичного факультету Київської державної академії водного транспорту імені гетьмана П. Конашевича – Сагайдачного, к.ю.н., доцент

ДО ПИТАННЯ ПРО ПРЕДМЕТ КОНСТИТУЦІЙНОГО ПРАВА

Конституційне право України, як і будь-яка інша галузь права, має свій предмет правового регулювання. Важливість визначення сутності і окреслення меж його поширення вбачаються в тому, що це дає відповідь на питання: навколо чого систематизовані (згруповані) конституційно-правові норми та принципи, чим відрізняється конституційне право від інших галузей права, у чому полягає призначення цієї галузі права в системі правового регулювання.

У науці конституційного права сформульовано декілька підходів щодо визначення предмета правового регулювання конституційного права:

- перший підхід базується на тому, що *публічна державна влада* є головним елементом правового регулювання конституційного права. Центром правового регулювання є *влада*, що здійснюється системою державних інститутів, перелік яких закріплений як у конституції держави, так і в інших нормативно-правових актах;
- другий підхід – паритетне співвідношення *публічної влади* та *індивідуальної свободи людини*. У сучасному демократичному суспільстві влада та свобода повинні стати головним предметом правового регулювання конституційного права. Досить вдало розкрив зміст свободи відомий голландський філософ Б. Спіноза, який стверджував, що свобода є усвідомлена необхідність [1, с. 196]. Гармонійне співвідношення публічної влади і свободи людини мають стати вищою раціональністю правового регулювання конституційного права;
- третій підхід – конституційно-правові норми та принципи регулюють відносини між державою, суспільством і людиною. Конституційне право має забезпечити оптимальне